אין פודין את הסבון כו' • תרומת קלי: *אמר רבי גיטה וכתובתה תרפא עצמה רשלי • לפי שרפואה היא בכלל מזונות והרי קבלה כנגד מעשה ידיה שעד עכשיו אבל אינו רשלי לומר תקבל את גיטה ותפדה את עצמה לפי שלא קבלה תשלום מפירות שאכל עד עכשיו:

ותגבה ממטלטלי ככתובה שויוה רבנן • והשתא שתקנו תנאים שכתובה גובה ממטלטלי כתובה בגין דכרין נמי גביא ממטלטלי דהא ככתובה שויוה רבנן:

תתרוף ממשעבדי ירתון תנן • אף על פי שידע גם (ג) המקשה דירתון תנן אלא שבלשון קלר מציבו ור"ל דחכמים לא רצו לתת להם אלא דין יורשה כיון דמכח ירושה קא"ל • ירתון תנן • גבי בת בין הבנים לא בעי לשעוי בהא ליגמא דירתון תנן דאפילו למ"ד [יסבון] תנן מודה דלגבי הכי כגאלה שויוה רבנן דמוכח בים טוחלין (ג"ב דף קלא.) אבל לגבי ממשעבדי אינה פוגעתא ביגייהו דלאמר התם ובריש תע"פ (לקמן דף נה:) : השתא

[שיין לעיל נח. במשנה]

צח א מיי' פ"מ מהל' מתנות עניים הלכ' יב [ופי"ד מהל' אישות הלכה יט] טוש"ע יד סי' רנב סעיף ד [וטוש"ע אה"ע סי' עח סעיף ג]:

צט ב ג מיי' פי"ד מהל' אישות הלכה יט סמג לאוין פא טוש"ע אה"ע סי' עח סעיף ב ג:

ק ד מיי' פי"מ שם הל' ה. סמג לאוין פה טוש"ע שם סימן עט סעיף ו וסי' לד סעיף ז:

קא ה טוש"ע שם סימן עט סעי' ב:

קב ו מיי' פי"ב שם הלכ' ח כ סמג עשין מח טוש"ע שם סימן סט סעיף ח ט:

קג ז מיי' שם ופי"ט שם הלכה ח סמג עשין מח טוש"ע שם סעיף ב וסי' קיא סעי' ח:

קד ח מיי' פי"ב שם הלכ' ח ופי"ט הלכה י סמג שם טוש"ע שם סימן סט סעיף ח ב וסימן קיב סעיף ח:

קה ט מיי' פי"ב שם הלכה ח ב וסי"ט שם הלכה ח סמג שם טוש"ע שם סי' סט סעיף ח ב וסימן קיב סעיף ח:

[לקמן קו.]

[לקמן נה:]

קו י מיי' פ"ב שם הלכ' ח סמג לאוין עח טוש"ע שם סימן סעיף ח:

קז כ מיי' שם הלכה ג סמג שם טוש"ע שם סי' קיב סעיף ח:

קח ל מיי' פי"ט שם הל' ג סמג עשין מח ולאוין פא טוש"ע שם סי' קיא סעי' ב:

[לקמן נה. ב"מ נג:]

[יבמות פו. קז. ב"מ נג:]

[לקמן נה. ב"ב קלא.]

[לקמן לח.]

[לקמן לח.]

[תוספתא פ"ד]

[לקמן פו. ע"ש]

[ברכות יט. וש"נ] ב"ב קלא.

ג"ז שם

[במשנה שבמשניות לאיתא מיגר ואיתמר מתרגם ועגידו עי' תוי"ט]

[לקמן קו.]

[לקמן נה:]

[לקמן נה.]

[לקמן לח.]

[יבמות פו. ב"ב קלא.]

[לקמן נה. ב"ב קלא.]

[לקמן לח.]

ג"י ב"ב

ניעין מה. ע"ש

נוסח
דיני תשלומים לאלמנה לגרסת רפואתה
א) נפואה ט"ש לה קצבה
ב) רפואה טאין לה קצבה

נוסח מהגה
תנא' כתובה דאפילו לא כתבן חייב הכן מפני טהנא' תנאי ב"ד

נוסח
כתובת בנין דכרין

מהגה
סיבה של טאלות ירח בעבם הצעות חלוסיות לגין הקיים של בנין דכרין

נוסח
ר"כפא מחתן את בנו ומגיע לבית אבי כלה לנכין הכתובה ולטוס סכום הנדוניא יהוקן בר מרימר מתלוה לרכפא ונכתבתו מהוה לחלף על אבא סוראה אם הכלה לרוסף לנדוניא

אין פודין את השביין יותר על דמי דמיהם מפני תקון העולם הא בכדי דמיהן פודין אע"ג דפרקונה יותר על כתובתה ורמינהי נשבית והיו מבקשין ממנו עד עשרה בכתובתה: פעם ראשונה פודה מכאן ואילך רצה פודה רצה אינו פודה ר"ש בן גמליאל אומר אם היה פרקונה כנגד כתובתה פודה אם לאו אינו פודה? רבן שמעון בן גמליאל תרי קולי אית ליה: לקתה חייב לרפאותה: תנו רבנן *אלמנה ניזונת מנכסי יתומין וצריכה רפואה הרי היא כמזונות, רבן שמעון בן גמליאל אומר רפואה: שיש לה קצבה נרפאת מכתובתה, שאין לה קצבה הרי היא כמזונות אמר רבי יוחנן עשו חקות דם בארץ ישראל כרפואה שאין לה קצבה, קריבה דרבי יוחנן הוה להו איתת אבא דדות צריכה רפואה כל יומא אתו לקמיה דר' יוחנן אמר להו אי זילו קוצו ליה מידי לרופא אמר רבי יוחנן *עשינו עצמנו כעורכי הדיינין, מעיקרא מאי סבר ולבסוף מאי סבר מעיקרא סבר ומבשרך לא תתעלם ולבסוף סבר *אדם חשוב שאני: **מתני'** *לא כתב לה: בנין דכרין דיהוו ליכי מינאי איגון ירתון כסף כתובתיך יתר על חולקהון דעם אחוהון חייב שהוא תנאי ב"ד *בנין נוקבן דיהוין ליכי מינאי יהוין יתבן בביתי ומיתזון מנכסי עד דתלקהון לגוברין חייב שהוא תנאי בית דין *אם תהא יתבא בביתי ומיתזנא מנכסי כל ימי *מיגר אלמנותיך בביתי חייב שהוא תנאי בית דין, כך היו אנשי ירושלים כותבין, *אנשי גליל היו כותבין כאנשי ירושלים, אנשי יהודה היו כותבין עד שיצאו היורשין ליתן לך כתובתיך לפיכך אם רצו יורשין נותנין לה כתובתה ופוטרין אותה: **גמ'** אמר רבי יוחנן משום רבי שמעון בן יוחאי מפני מה התקינו כתובת בנין דכרין? כדי שיקפוץ אדם ויכתוב לבתו כבנו, ולקי אביא מידי דרחמנא אמר ברא לירות, ברתא לא תירות ואתו רבנן ומתקני דתירות ברתא? הא נמי דאוריתא הוא דכתיב קחו נשים והולידו בנים ובנות, וקחו לבניכם נשים ואת בנותיכם תנו לאנשים *בשלמא בנים בידיה קיימי אלא בנתיה מי קיימן בידיה, הא קא משמע לן דנלבשה וניכסה וניתיב לה מידי כי היכי דקפצי עלה ואתו נסבי לה, ועד כמה? אביי ורבא דאמרי תרוייהו עד לעישור נכסי ואמרא דאב לירות, דבעל לא לירות? אם כן, אב נמי מימנע ולא כתב ואמרא היכא דכתב אב לכתוב בעל היכא דלא כתב אב לא לכתוב בעל? *לא פלוג רבנן בין הבנים נמי תירות? כנחלה שויוה רבנן בת בין הבנות תירות? לא פלוג רבנן דאורייתא לא תקינו רבנן רב פפא איעסק ליה לבריה בי אבא סוראה אזיל למיכתב לה כתובתה שמע יהודה בר מרימר נפק אתא איתחזי ליה, כי מטו לפיתחא הוה קא מפטר מיניה, אמר ליה "ניעול מר בהדאי" חזייה

ממטלטלי ירתון תנן • אף על גב דליכא *מותר דינר? דהרווייהו היינהא ניהוו רשב"ג אומר פרקונה כל יומא • פי' דהיה מפרנסין אשת אביהן אתו לקפוץ דר"י א"ל זילי קיצי לה מידי לרפואה • פי' כדי שתהיה לה קצבה ותתרפא מכתובתה אר"י עשינו עצמינו כעורכי דיינין • פי' שאינן בקיאים שמלמדים טענות לבעל דין • מעיקרא מאי סבר פי' כשהשאיל עצה ולבסוף מאי סבר פי' כשנתחרט מעיקרא סבר ומבשרך לא תתעלם ולבסוף סבר אדם חשוב שאני משום לוות שפתים הרחק ממך • בני מימנע נפשיה מליוהא אי"ל דוקא יורשים שאין היבנים בפרקונה אין חייבים ברפואה שיש לה קצבה אבל בעל שהייב בפרקונה חייב אפי' ברפואה שיש לה קצבה: **כתני'** לא כתב לה בנין דכרין דיהוין ליכי מינאי שהוא תנאי ב"ד בנן נוקבן דיהוין ליכי מינאי תהוין יתבן בביתי ומיתזון מנכסי עד דתלקהון לגוברין חייב מפני שהוא תנאי בית דין אם תהא יתבא בביתי ומיתזנא מנכסי כל ימי מיגר אלמנותיך בביתי חייב שהוא תנאי בית דין שלא בא לעולם אפילו לר"מ דאמר אדם מקנה דבר שלא לעולם מ"מ לפי שישנו בעולם אבל לפי שאינו בעולם לא ושמעי מינה: אר"י משום רשב"י מפני מה תקנו כתובת בנ"ד • פי' הערוך לפי מאיר שמה"ת בעל ירש את אשתו למה תקנו שיורש לבנים מה שיורש הוא ממנה דהיינו נדוניא כדי שיקפוץ אדם ליתן לבתו כבני • פי' שאם לא הקנתו יהא כאר"א רן בעצמו איך אני נותן נכסי לבני שמא חמות בחיי בעלה ויורשנה ותפול ירושתי ביד אחרים אבל עכשיו יתן לה (המה) [ואמר אפי' חמות בתי בחיי בעלה יירשנה בנה וכך בתי חביבה עלי בבני: עד כמה פי' עד שקיבלת לה אבי הבא דאמרי תרוייהו עד עישור נכסי: ואיתא דאב לירות דהיינו הנדוניא דבעל לא לירות מנה ומאתים ותוספת. פי' אחרי שהתקנה היא כדי שיקפוץ ויתקן נמי דנדוניא דאב לירות. א"כ פי' דלא יהי לשאר כתובה מיגנע אב ולא כתב לבתו • פי' ואיכר כך אחרי שזה מקפיד על שלו מלהוריש לבני בתי גם אני אשמוך ידי מלהרבות נדוניא: ואימא • פי' כיון דמעם דנדוניא כדרך אב נדוניא לכתוב בעל לא כתוב בעל לא פלוג רבנן ב) שלא היה תנאי כתובה ותשתא דתקון רבנן דמתיבה לפיכנו כתובה ממטלטלי מיבעיא לי אי גביא נמי כתובה ב"ד ממטלטלי מיבעיא דהא אי לאו דהוי תנאי כתובה עדיף מכתובה עצמה הוי דינא דלינבי ממטלטלי דהשתא דכתובה עצמה נביא איהי נמי נביא: ותפרוף מטשעבדי. פי' אם כתובה שיהיה כדרך שמיפת האשה דהא כבע"ר היא ונשתעבדו לה קודם לכן ולמה בפ' י"ג ובפ' אע"ג נמי בשטעתא קמ"ל: אמרי' לא פרפא מטשעבדי. יהתן תנן • פי' ואין ירושה מטשעבדי • פי' במה שנשעבד האב אין הבנים יורשים: ואיכא • פי' כיון שהמעם הוא כדי שיקפוץ אע"ג דליכא מותר דינר לחלוק שאין

מסורת הש"ס

מפני תיקון העולם. שלא יהיו נעלבות על דמיהן: כנגד כתובתה. אבל יותר מכתובתה לא דלא יהא טפל חמור מן העיקר תנאי כתובה יתר על הכתובה: פרי קולי. לא יותר. על דמיה שהיא רוצה לעמוד על כתובה: ונריכה רפואה הרי היא כמזונות. תורה אור ואם צריכה רפואה הרי הרפואה כמזונות דתרוייהו חיותא ניהו: מזונות אין להם קצבה אלכך רפואה שיש לה קצבה=שאינה חולה תדיר אינה בכלל מזונות: קונו ליה מידי לרופא. שיקבל עליו רפואתה עולמית בכך וכך: כעורכי הדיינין. אוהב אחד מבעלי דינין ומטעים זכיותיו לדיין ועורך [הדין לפני] הדיינין לזכותו מיקרי עורכי הדיינין שעורך את הדיינין להפוך לבם לטובתו של זה: מעיקרא. כשהשיל עצה: ולבסוף. כשהתחרט: מתני' יפר על אלקהון דעם אחוהון. בני אשה אחרת, אם שמוקי בחיי ואיכשך יטלו בנין כתובתין ונפקא מינה שמא מרובה היא לו שמא יהו בני אשה האחרת מרובים ובנין מועטים ומוב להן שיטלו כתובת אמן, והמרובים כתובת אמן ואפי' הכתובות שוות: כל ימי מיגר אלמנותיך. כל ימי משך אלמנותיך: גמ' מפני מה תקנו לכותב בנין דכרין. מאחר שהבעל יורש את אשתו למה תקנו שיורש לבניה מה שיכל אמה ממנה שיהיה בנדוניא דכרין דהיינו נדוניא: ואימא דרחמנא אמר ברא לירות ברתא לא תירות ואתו רבנן ומתקני דתירות? הא נמי דאוריתא הוא דכתיב קחו נשים והולידו בנים ובנות, וקחו לבניכם נשים ואת בנותיכם תנו לאנשים בשלמא בנים בידיה קיימי אלא בנתיה מי קיימן בידיה, הא קא משמע לן דנלבשה וניכסה וניתיב לה מידי כי היכי דקפצי עלה ואתו נסבי לה, ועד כמה? אביי ורבא דאמרי תרוייהו עד לעישור נכסי ואמרא דאב לירות, דבעל לא לירות? אם כן, אב נמי מימנע ולא כתב ואמרא היכא דכתב אב לכתוב בעל היכא דלא כתב אב לא לכתוב בעל? לא פלוג רבנן בין הבנים נמי תירות? כנחלה שויוה רבנן בת בין הבנות תירות? לא פלוג רבנן דאורייתא לא תקינו רבנן רב פפא איעסק ליה לבריה בי אבא סוראה אזיל למיכתב לה כתובתה שמע יהודה בר מרימר נפק אתא איתחזי ליה, כי מטו לפיתחא הוה קא מפטר מיניה, אמר ליה "ניעול מר בהדאי" חזייה

תוספות רי"ד

ארוכא ממטלטלי? ככתובה שויוה רבנן אמרא אף על גב דליכא *מותר דינר? דאורייתא לא תקינו רבנן רב פפא איעסק ליה לבריה בי אבא סוראה אזיל למיכתב לה כתובתה שמע יהודה בר מרימר נפק אתא איתחזי ליה, כי מטו לפיתחא הוה קא מפטר מיניה, אמר ליה "ניעול מר בהדאי" חזייה

פי' ואפילו בכדי דמיה דחד פדיון תקנו ליה רבנן ולא שנים רשב"ג אומר אין פודין את השבויין יותר על דמיהן מפני תקון העולם ופי' משנה היא בשוף פרק השולח [דף מה.] איבעיא להו מפני תקון עולם משום דוחקא דציבורא א"ר משום ולא (ניגרי) [לגרבו] ניתי מפי. ת"ש דלוי בר דרגא פרקה לברתיה בתריסר אלפא דיגרי • אמר אביי מאן דאמר אין לו שברצון הכמים עביד דלמא שלא ברצון הכמים עביד הלכך מפני תקון העולם הוא שלא יהא השבויים מעלין את השבאים לדמים יקרים • לפיכך אין מלמדים לפורות השבוים מיתר מכרי דמיהן: ת"ר נשבית והיו מבקשים בה עד עשרה בכתובתה פעם א' פודה מכאן ואילך רצה פודה רצה אינו פודה דברי ר' רשב"ג אומר אם היה פרקונה כנגד כתובתה פודה (הרב מפרש נגד כתובתה ופסק רבינו יצחק הל' כרבי ואינו נ"ל דק"ל הל' כר' מחבירו ולא מרבו: לקחה בחלאים חייב לר' אותה אמר הרי ניפה וכתובתה תרפא ע"ש רשאי פי' דרפואה כמזונות דמיא וכיון שיכול לפטוקי מזונותיה על הכתובה ה"נ יכול לפטוקי רפואתה ולא דמי רפואה לפדיון: ת"ר אלמנה נזונית מנכסי יתומים ואם צריכה רפואה ה"ה כמזונות • פי' דהרווייהו חיותא ניהו רשב"ג אומר רפואה שיש לו קצבה מרפאים אותה מכתובתה • פי' דכיון שיש לה קצבה כמה רופא לוקח עליה לא דמי למזוני דמזוני ל"ל קצבה ורפואה שאין לה קצבה ה"ה כמזונות: קריביה דר"י דהו ליה איתת אבא דהוה צריכה רפואה כל יומא • פי' היה מפרנסין אשת אביהן אתו לקפוץ דר"י א"ל זילי קיצי לה מידי לרפואה • פי' כדי שתהיה לה קצבה ותתרפא מכתובתה אר"י עשינו עצמינו כעורכי דיינין • פי' שאינן בקיאים שמלמדים טענות לבעל דין • מעיקרא מאי סבר פי' כשהשאיל עצה ולבסוף מאי סבר פי' כשנתחרט מעיקרא סבר ומבשרך לא תתעלם ולבסוף סבר אדם חשוב שאני משום לוות שפתים הרחק ממך • בני מימנע נפשיה מליוהא אי"ל דוקא יורשים שאין היבנים בפרקונה אין חייבים ברפואה שיש לה קצבה אבל בעל שהייב בפרקונה חייב אפי' ברפואה שיש לה קצבה: כתני' לא כתב לה בנין דכרין דיהוין ליכי מינאי שהוא תנאי ב"ד בנן נוקבן דיהוין ליכי מינאי תהוין יתבן בביתי ומיתזון מנכסי עד דתלקהון לגוברין חייב מפני שהוא תנאי בית דין אם תהא יתבא בביתי ומיתזנא מנכסי כל ימי מיגר אלמנותיך בביתי חייב שהוא תנאי בית דין שלא בא לעולם אפילו לר"מ דאמר אדם מקנה דבר שלא לעולם מ"מ לפי שישנו בעולם אבל לפי שאינו בעולם לא ושמעי מינה: אר"י משום רשב"י מפני מה תקנו כתובת בנ"ד • פי' הערוך לפי מאיר שמה"ת בעל ירש את אשתו למה תקנו שיורש לבנים מה שיורש הוא ממנה דהיינו נדוניא כדי שיקפוץ אדם ליתן לבתו כבני • פי' שאם לא הקנתו יהא כאר"א רן בעצמו איך אני נותן נכסי לבני שמא חמות בחיי בעלה ויורשנה ותפול ירושתי ביד אחרים אבל עכשיו יתן לה (המה) [ואמר אפי' חמות בתי בחיי בעלה יירשנה בנה וכך בתי חביבה עלי בבני: עד כמה פי' עד שקיבלת לה אבי הבא דאמרי תרוייהו עד עישור נכסי: ואיתא דאב לירות דהיינו הנדוניא דבעל לא לירות מנה ומאתים ותוספת. פי' אחרי שהתקנה היא כדי שיקפוץ ויתקן נמי דנדוניא דאב לירות. א"כ פי' דלא יהי לשאר כתובה מיגנע אב ולא כתב לבתו • פי' ואיכר כך אחרי שזה מקפיד על שלו מלהוריש לבני בתי גם אני אשמוך ידי מלהרבות נדוניא: ואימא • פי' כיון דמעם דנדוניא כדרך אב נדוניא לכתוב בעל לא כתוב בעל לא פלוג רבנן ב) שלא היה תנאי כתובה ותשתא דתקון רבנן דמתיבה לפיכנו כתובה ממטלטלי מיבעיא לי אי גביא נמי כתובה ב"ד ממטלטלי מיבעיא דהא אי לאו דהוי תנאי כתובה עדיף מכתובה עצמה הוי דינא דלינבי ממטלטלי דהשתא דכתובה עצמה נביא איהי נמי נביא: ותפרוף מטשעבדי. פי' אם כתובה שיהיה כדרך שמיפת האשה דהא כבע"ר היא ונשתעבדו לה קודם לכן ולמה בפ' י"ג ובפ' אע"ג נמי בשטעתא קמ"ל: אמרי' לא פרפא מטשעבדי. יהתן תנן • פי' ואין ירושה מטשעבדי • פי' במה שנשעבד האב אין הבנים יורשים: ואיכא • פי' כיון שהמעם הוא כדי שיקפוץ אע"ג דליכא מותר דינר לחלוק שאין

ב) נלקח דמקבר כלן וכ"ל והנכי ממטלטלי ככתובה שויוה רבנן שלא יהא תנאי כתובה וכו'.

הגהות הב"ח

(א) גמ' מיכא דכתב לה (לכתוב וכו' לא לכתוב בעל) תא"מ. וכ"כ ס"ל לא נכסיון ליה: (ב) תוס' ד"ה תקרוף וכו' שיהא נפ המקשה. כ"כ עיין בפ' תע"פ דף נה:

*נ"ל מאשה אחרת.